

CÜMLEDE ANLAM VE ANLATIM

CÜMLEDE ANLAM İLİŞKİLERİ

1- Neden (Sebeup) - Sonuç İlişkisi

- Şirin'i çok sevdiği için deldi dağları Ferhat.
- Duraktakiler korna sesiyle yerinden fırladı.
- Yokluğundan ıssız bir mağaradır gönül.

niçin
neden

PÜF NOKTA

Amaç - Sonuç İlişkisi

"hangi amaçla, ne için"

- Sınavda başarılı olmak için sabaha kadar çalıştı.
- İzmir'den buraya sırf beni görmeye gelmiş.
- Yeni programını tanıtmak üzere bir radyo programına katıldı.
- asdf

PÜF NOKTA

- amacıyla,
- maksadıyla
- hedefiyle
- -mak için
- -mak üzere
- diye
- e(a)

- Sabah işe geciktiğim için bana kızdı. (.....)
- Parayı yatırmak için bankaya gitti. (.....)

3- Koşul (Şart) İlişkisi

- Susarsanız size bir fıkra anlatacağım.
- Kirazlar olgunlaşmadan onları canım çekmiyor.
- Biraz zayıfla ki istediğin o kıyafeti giyebileşin.

hangi
şartla

PÜF NOKTA

- -se
- (-sa, ise)
- -ınca
- -dikça
- -madıkça
- -madan
- ama
- lakin
- fakat
- ki
- için
- üzere

4- Karşılaştırma:

- Bizim çocuk, eskiden daha yaramazdı.
- En güzel hikâyelerimi bu kitapta topladım.
- Sanatçılar arasında eşi az bulunur bir insandı.

- daha
- en
- gibi
- kadar
- göre
- ise
- oranla
- kıyasla
- oysa
- -den/-dan

CÜMLEDE ÖNE ÇIKAN DUYGU, DÜŞÜNCE VE KAVRAMLAR

1. Öznel (Subjektif) Anlatımlı Cümleler

- İyi söz söyleyen insanlar herkesten fazla okuyanlardır.
- Arkadaşlık, bir insan için vazgeçilmez bir duygudur.
- Başarının tek şartı, çalışmak daha çok çalışmaktır.

2. Nesnel (Objektif) Anlatımlı Cümleler

- Belirli bir noktadan sonra tırmanışa yürüyerek devam ettik.
- Romanda, kimsesiz bir çocuğun hayat hikâyesi anlatılmış.
- Tolstoy "İtiraf eden kurtulur." demiş.

3. Mecaz Anlatımlı Cümleler

- ▶ Okuduğum her kitaptan aynı tadı aldığımı söyleyemem.
- ▶ Bu işte onun parmağı olduğu kesin.
- ▶ Anılarını tatlı bir dille anlatıyor.

4. Olasılık (İhtimal) Cümleleri

- ▶ Araba çalışmıyor, benzini bitmiş olabilir.
- ▶ Buluşma yerine geç kaldık, sanırım otobüs kalkmıştır.

● -ebilir	● belki
● -dır	● sanırım
● -ecek	● herhalde
● gibi	● olsa gerek
● galiba	

5. Tahmin (Sezgi) Cümleleri

- ▶ Dolar yıl sonuna kadar bence 10 TL'yi bulacak.
- ▶ Bu sene de Başakşehir şampiyon olur.

6. Olasılık ile Tahmin Farkı

- ▶ Araba çalışmıyor, benzini bitmiş olabilir.
- ▶ Dolar yıl sonuna kadar bence 10 TL'yi bulacak.

7. Varsayım Cümleleri

- ▶ Diyelim ki vakitlerden bir nisan akşamıdır.
- ▶ Onun da senin gibi davrandığını düşün.

● varsayalım	● tut ki
● farz et	● say ki
● düşün ki	● düşünelim...

8. Öneri (Tavsiye) Cümleleri

- ▶ Daha güzel yazılar yazmak için büyük şairleri kendine örnek almalısın.
- ▶ Sabır bir erdemdir, sakın ondan vazgeçmeyin.
- ▶ Bu süreçte günlük 40 paragraf sorusu çözmeniz yararlı olacaktır.

9. Doğrudan ve Dolaylı Anlatım

- ▶ Ceyda, arkadaşına "Benimle oynar mısın?" dedi.
(.....)
- ▶ Ceyda, arkadaşına kendisiyle oynayıp oynamayacağını sordu.
(.....)
- ▶ Annesi yarışmada birinci olan kızına şöyle dedi: "Seninle gurur duyuyorum!"
(.....)
- ▶ Annesi yarışmada birinci olan kızına kendisiyle gurur duyduğunu söyledi.
(.....)
- ▶ Bir resmin bin kelimedenden değerli olduğunu ifade etti.
(.....)
- ▶ Başarılı olmak için insanın ne istediğini bilmesi gerekir, diye ekledi.
(.....)
- ▶ İnsan attığı her adımın sorumluluğunu taşımalıdır, sözü benim felsefemi oluşturur.
(.....)
- ▶ Arkadaşım, tablolarımı beğendiğini söyleyince çok sevindim doğrusu.
(.....)
- ▶ Seçici olmanın insanları güçlüklerle yüz yüze getirdiğini üzerine basa basa anlattı.
(.....)

10. Tanım Cümleleri

- ▶ İsimlerin yerlerini tutan sözcüklere zamir denir.
- ▶ Deneyim, hatalarımıza verdiğimiz addır.
- ▶ Tiyatro, Antik Çağ'dan günümüze ulaşan görsel bir etkinliktir.

11. Abartma Cümleleri

- ▶ Bu hafta dünya kadar soru çözdüm.
- ▶ Bin dereden su getirsen arınamazsın.

12. Yorum, Yorumlama Cümleleri

- ▶ Gözleri kıpkırmızı idi, besbelli bu sınav için de sabahlamış.
- ▶ Çocuklar bir suç işlemiş gibi ürkek ürkek arka sırada oturuyordu.

13. Değerlendirme Cümleleri

- ▶ Bu kitapta yer alan öyküler bir solukta okunabilen okunduktan sonra da insanı düşündüren öykülerdir.
- ▶ Bu romanı ile öncekiler arasında anlatım ve kurgu yönünden önemli farklılıklar var.

SORU

Sanatçı gerçekleri düş gücüyle yeniden biçimlendiren kişidir.

Değerlendirme öznel ve nesnel değerlendirme olmak üzere 2'ye ayrılır.

- ▶ Gezdiği, gördüğü yerlerin yöresel renklerini büyük bir ustalıkla yapıtlarına yansıtmış. (.....)
- ▶ Oyun bir gün içinde hatta birkaç saatte geçen olaylar üzerine kurulmuş. (.....)

14. Eleştiri Cümleleri

- ▶ Angry Men filmideki bazı uzun diyaloglar filmin güzelliğine gölge düşürmüş.
- ▶ İşini bu şekilde düzenli yapması başarılı olmasını sağlıyor.

15. Ön Yargı (Peşin Hüküm) Cümleleri

- ▶ Yazarın bu yapıtı, piyasaya çıktığında çok ses getirecek.
- ▶ Bu takım bu yıl şampiyon olamaz.

16. Aşamalı Anlatım

- ▶ Zamanla insan her şeye alışıyor.
- ▶ Başarıya adım adım ulaşılır.

17. İçerik (Konu-Muhteva)

- ▶ Bu şair, şiirlerinde genellikle İstanbul yaşamını dile getiriyor.
- ▶ Kemal Tahir, "Yedi Çınar Yaylası" adlı romanında ağalık ve eşkıyalık olgusunu ele almıştır.

18. Biçem (Üslup)

- ▶ Şiirlerinde oldukça sade bir dil kullanıyor.
- ▶ Kısa, düzgün cümlelerle, edebiyat oyunlarına düşmeden, süssüz, yoğun bir anlatım ortaya koymuştur.

19. Karşıtlık Bildiren Cümleler

- ▶ O dev gibi adam, küçücük çocukların oyuncağı olmuştur.
- ▶ Bırak beni haykırayım, susarsam sen matem et.

20. Gerçekleşmemiş Beklenti

- ▶ Ankara'ya geldiğinde beni arar sanmıştım.
- ▶ Bizi bu sefer daha sıcak karşılayacağını düşünmüştük.

21. Tasarı Cümlesi

- ▶ Okulda bir duvar gazetesi çıkarmayı planlıyorlardı.
- ▶ Bakanlığımız, kitap dağıtımı ve tanıtımını bir devlet politikası haline getirmeyi düşünüyor.

22. Çıkarım Cümlesi

- ▶ Başarısızlıklar karşısında moralini bozmadan yoluna devam etmesi azimli olduğunu gösterir.
- ▶ Türkiye'de dünyaca ünlü romancılar yetişiyor, demek ki ülkemizde sanatın geleceği oldukça parlak.

23. Saptama Cümlesi

- ▶ Ergenlik dönemindeki kişilerin geçirdiği bunalımlar, meslek seçimini de etkilemektedir.
- ▶ Doğada yürüyüşe çıkmak, stresin azaltılmasında oldukça etkili bir yöntemdir.

24. Haber Cümlesi

- ▶ Köylüler, Kaymakam Bey'i karşılamak için meydanda toplanmış.
- ▶ Her sabah erkenden kalkıp spor yapardı.

25. Yakınma (Şikâyet) Cümleleri

- ▶ On üç yaşına girdi, halen odasını toplamayı öğrenemedi.
- ▶ Güzelim sahil kasabası iki yılda beton yığınınna döndü.

26. Sitem Cümleleri

- ▶ Davete bir beni çağırmamışsın.
- ▶ İnsan, kendisine bunca emeği geçen birini bir kere de olsa arayıp sorar.

PÜF NOKTA

- ▶ Şirketteki en zor işleri hep bana veriyorlar. (.....)
- ▶ Başsağlığına gelmedin, en azından telefon etseydin. (.....)

27. Hayıflanma Cümleleri

- ▶ Hasta olmadan önce sağlığımın kıymetini bilseydim.
- ▶ Yazdığım romanı istediğim ayda çıkaramadım.

28. Pişmanlık Cümleleri

- ▶ Keşke ona bu kadar fazla yüklenmeseydim.
- ▶ Buzlu yolda bu kadar hızlı araba kullanmamalıydım.

29. Küçümseme Cümleleri

- ▶ O da güya okuyacak da adam olacak.
- ▶ Sen kim, futbolcu olmak kim!

30. Azımsama Cümleleri

- ▶ Bir tanecik mi ayakkabın var?
- ▶ Bu kadar pasta kime yeter?

31. Kanıksama Cümleleri

- ▶ Sınav sisteminin sürekli değişmesine artık kimse tepki göstermiyordu.
- ▶ Belediyenin aylardır çöpleri toplamamasına mahalleli alışmıştı.

32. Öykünme Bildiren Cümleler

Eren, kardeşi doğduktan sonra onun gibi bebeksi tavırlar sergilemeye başladı.

33. Kinayeli Anlatım

Takımımız bu haftaki maçında muhteşem bir oyunla 7-0 mağlup oldu.

34. Hamasi Anlatım

Yiğitlik, kahramanlık konulu anlatımlardır. Daha çok şiirlerde karşımıza çıkar.

35. Ağdalı Anlatım

Konuşma dilinden uzak, anlaşılması güç, ağır, süslü, dolambaçlı anlatımdır. Kelimeler çoğu zaman gerçek anlamının dışında kullanılır.